

The background of the page is a repeating pattern of circular medallions. Each medallion contains a different heraldic or historical scene. The central medallion is the largest and contains the title. The surrounding medallions are smaller and arranged in a grid-like pattern. The overall style is that of a traditional book cover or endpaper.

Rozdział V.
WIELCY KSIĄŻĘTA
LUKSEMBURGA

ADOLF	150
WILHELM IV	155
MARIA ADELAJDA	159
SZARLOTTA	161
JAN	166
HENRYK	172

ADOLF

Wielki książę Luksemburga
1890-1905

Ojciec: WILHELM I VON NASSAU

Był on starszym synem Fryderyka Wilhelma, księcia von Nassau (TABLICA III), oraz jego żony Ludwiki, córki Wilhelma Jerzego, hrabiego zu Sayn-Hachenburg, burgrabiego Kirchbergu. Urodził się 14 czerwca 1792 na zamku w Kirchheimbolanden i na chrzcie otrzymał imiona JERZY WILHELM AUGUST HENRYK BELGIKUS. Od urodzenia był następcą tronu (erbprincom) księstwa Nassau-Weilburg. Po śmierci ojca 9 stycznia 1816 został księciem (Fürst) von Nassau, a 24 marca tego roku został spadkobiercą bezpotomnego Fryderyka Augusta, księcia von Nassau-Saarbrücken-Usingen, przyjmując jednocześnie wyższy tytuł Herzoga. Zmarł na skutek udaru 20 sierpnia 1839 podczas kuracji w Bad Kissingen i został pochowany w krypcie książęcej w kościele zamkowym w Weilburgu (Weilburg an der Lahn).

24 czerwca 1813 w kościele zamkowym w Weilburgu ożenił się z Ludwiką Saską (poniżej), a 23 kwietnia 1829 w Stuttgarcie poślubił jej siostrzenicę, P a u l i n ę Fryderykę Marię Wirtemberską (ur. Stuttgart 25.02.1810, zm. Wiesbaden 7.07.1856), córkę Pawła, księcia wirtemberskiego z linii królewskiej, oraz jego żony Szarlotty, córki Fryderyka, księcia saskiego na Hildburghausen, z którą miał potomstwo (dalsze szczegóły zob. s. 152).

Matka: LUDWIKA SASKA (VON SACHSEN-HILDBURGHAUSEN)

Była córką Fryderyka, księcia saskiego na Hildburghausen (od 1826 na Altenburgu) z ernestyńskiej linii Wettynów, i jego żony Szarlotty, córki Karola II, wielkiego księcia meklemburskiego na Strelitz. Urodziła się 28 stycznia 1794 na zamku w Hildburghausen i otrzymała imiona LUDWIKA FRYDERYKA AMALIA ALEKSANDRYNA. Zmarła w połogu 6 kwietnia 1825 w zamku Biebrich koło Wiesbaden i została pochowana w krypcie książęcej w podziemiach kościoła zamkowego w Weilburgu.

Rodzeństwo:

Dzieci Wilhelma I von Nassau i Ludwiki Saskiej (1–7):

- 1 AUGUSTA LUDWIKA FRYDERYKA MAKSYMILIANA WILHELMINA (ur. i zm. 1814).
- 2 TERESA WILHELMINA FRYDERYKA IZABELA SZARLOTTA (ur. 1815, zm. 1871). W 1837 została żoną Konstantyna Fryderyka Piotra, księcia oldenburskiego, generała piechoty rosyjskiej (ur. 1812, zm. 1881); mieli potomstwo.
- 3 Wilhelm Karol Henryk Fryderyk (ur. 1819, zm. 1823).
- 4 MAURZYCY WILHELM AUGUST KAROL HENRYK (ur. 1820, zm. 1850). Podpułkownik husarii austriackiej.
- 5 MARIA WILHELMINA LUDWIKA FRYDERYKA HENRYKA (ur. 1822, zm. 1824).
- 6 WILHELM KAROL AUGUST FRYDERYK (ur. 1823, zm. 1828).
- 7 MARIA WILHELMINA FRYDERYKA ELŻBIETA (ur. 1825, zm. 1902). Jej mężem został w 1842 Wilhelm Herman Karol, 4. książę zu Wied, generał porucznik armii pruskiej (ur. 1814, zm. 1864).

Dzieci Wilhelma I von Nassau i Pauliny Wirtemberskiej (1–4):

- 1 BEZIMIENNA CÓRKA (ur. i zm. 1830).
- 2 HELENA WILHELMINA HENRYKA PAULINA MARIANNA (ur. 1831, zm. 1888). Jej mężem został w 1853 Jerzy III Wiktor, książę von Waldeck und Pyrmont (ur. 1831, zm. 1893), z którym miała potomstwo.
- 3 MIKOŁAJ WILHELM (ur. 1832, zm. 1905). Generał major armii pruskiej. W 1868 zawarł morganatyczny związek małżeński z Natalią Aleksandrowną (ur. 1836, zm. 1913), córką hrabiego Aleksandra Puszkina, poety rosyjskiego, i miał z nią potomstwo. Wywodząca się od niego linia hrabiów Merenbergu istnieje do dziś.
- 4 ZOFIA WILHELMINA MARIANNA HENRYKA (ur. 1836, zm. 1913); w 1857 poślubiła ona Oskara II Fryderyka, króla Szwecji i Norwegii (ur. 1829, zm. 1907), i miała z nim potomstwo.

*

Urodził się 24 lipca 1817 w zamku Biebrich koło Wiesbaden i na chrzcie otrzymał imiona ADOLF WILHELM KAROL AUGUST FRYDERYK. Od urodzenia był następcą tronu (erbprincem) von Nassau, a po śmierci ojca 20 sierpnia 1839 został księciem von Nassau jako WILHELM II. Utracił tron 7 września 1866 po aneksji księstwa przez Prusy (nadal jednak posługiwał się tytułem). Poświęcił się

karierze wojskowej, był pułkownikiem piechoty austriackiej, generałem kawalerii pruskiej oraz dowódcą cesarskiego pułku ułanów armii rosyjskiej, jak również honorowym generałem armii szwedzkiej. W okresie od 10 kwietnia do 3 maja 1889 i ponownie od 4 maja do 23 listopada 1890 pełnił urząd księcia regenta Luksemburga w imieniu Wilhelma III, króla Niderlandów – swojego najbliższego krewnego w linii męskiej. Po śmierci króla 23 listopada 1890 odziedziczył po nim tytuł wielkiego księcia Luksemburga, po czym dnia 9 grudnia został zaprzysiężony w gmachu Parlamentu w Luksemburgu.

Zmarł 17 listopada 1905 w zamku Hohenburg opodal Lenggries w Bawarii i został pochowany w krypcie książęcej w podziemiach kościoła zamkowego w Weilburgu, kolebki tej linii rodu Nassau
Małżonki wielkiego księcia Adolfa:

1. Poślubiona 19 [31] stycznia 1844 w Sankt Petersburgu:

ELŻBIETA PAWŁOWNA

Była córką Michała Pawłowicza, wielkiego księcia rosyjskiego z dynastii Romanow-Holstein-Gottorp, i jego żony Heleny Pawłownej, urodzonej jako Szarlotta, córka Pawła, księcia wirtemberskiego. Urodzona 14 [26] maja 1826 w Sankt Petersburgu, zmarła wskutek komplikacji poporodowych 16 [28] stycznia 1845 na zamku w Wiesbaden i spoczęła w kaplicy prawosławnej tamże.

2. Poślubiona 23 kwietnia 1851 na zamku w Dessau:

ADELAJDA VON ANHALT-DESSAU

Była ona córką Fryderyka Augusta, księcia Anhaltu na Dessau (von Anhalt-Dessau), potomka dynastii askańskiej, i jego żony Marii, córki Wilhelma, landgraфа heskiego z linii na Kassel. Urodziła się 25 grudnia 1833 na zamku w Dessau i na chrzcie otrzymała imiona ADELAJDA MARIA. Zmarła 24 listopada 1916 w zamku Königstein w Königstein im Taunus w Hesji. Została pochowana u boku małżonka w kościele zamkowym w Weilburgu.

Potomstwo wielkiego księcia Adolfa:

Z pierwszego małżeństwa:

MARTWA CÓRKA. Urodziła się 15 [27] stycznia 1845 w Wiesbaden i spoczęła wraz z matką w kaplicy prawosławnej tamże.

Z drugiego małżeństwa (1–5):

- 1 WILHELM IV | s. 155
- 2 FRYDERYK PAWEŁ WILHELM. Urodził się 23 września 1854 w zamku Biebrich koło Wiesbaden i tam również zmarł 23 października następnego roku. Został pochowany w krypcie księżęcej w podziemiach kościoła zamkowego w Weilburgu.
- 3 MARIA BATYLDA WILHELMINA. Urodziła się 1 listopada 1857 w Wiesbaden, gdzie zmarła 28 grudnia tegoż roku. Została pochowana w krypcie księżęcej w podziemiach kościoła zamkowego w Weilburgu.
- 4 FRANCISZEK JÓZEF WILHELM. Urodził się 30 stycznia 1859 w zamku Biebrich koło Wiesbaden, zmarł zaś 19 kwietnia 1875 w Wiedniu i został pochowany w krypcie księżęcej w podziemiach kościoła zamkowego w Weilburgu.
- 5 HILDA SZARLOTTA WILHELMINA. Urodziła się 5 listopada 1864 w zamku Biebrich koło Wiesbaden, a 20 września 1885 w zamku Hohenburg koło Lenggries poślubiła Fryderyka II Wilhelma Ludwika Leopolda Augusta, ostatniego panującego wielkiego księcia Badenii (1907–18) (ur. Karlsruhe 9.07.1857, zm. Badenweiler 9.08.1928), syna Fryderyka I, wielkiego księcia Badenii z dynastii Zähringen, i jego żony Ludwiki, córki Wilhelma I, cesarza niemieckiego i króla Prus. Małżeństwo to pozostało bezdzietne. Hilda zmarła 8 lutego 1952 w Badenweiler i została pochowana u boku małżonka w kaplicy grobowej książąt badeńskich w Karlsruhe.

WILHELM IV

Wielki książę Luksemburga
1905-1912

Ojciec: ADOLF | s. 150

Matka: ADELAJDA VON ANHALT-DESSAU | s. 153

Rodzeństwo: BIOGR. ADOLFA

*

Urodził się 22 kwietnia 1852 w zamku Biebrich koło Wiesbaden i na chrzcie otrzymał imiona WILHELM ALEKSANDER. Od momentu narodzin był następcą tronu księstwa Nassau (od 7.09.1866 tytułarnie), zaś po akcesji ojca na tron luksemburski 23 listopada 1890 został następcą tronu wielkiego księstwa. 4 kwietnia 1902 wielki książę Adolf mianował go swoim namiestnikiem-przedstawicielem, a po jego śmierci 17 listopada 1905 został wielkim księciem Luksemburga i tytularnym księciem von Nassau; zaprzysiężenie Wilhelma IV odbyło się 22 listopada 1905 w zamku Hohenburg nieopodal Lenggries w Bawarii.

Zmarł po długiej chorobie 25 lutego 1912 w zamku Berg w Colmar-Berg i został pochowany w krypcie książęcej w podziemiach kościoła zamkowego w Weilburgu.

Małżonka Wilhelma IV:

Poślubiona 21 czerwca 1893 w zamku Fischhorn koło Zell am See:

MARIA ANNA PORTUGALSKA

Była córką Michała I, króla Portugalii i Algarve z dynastii Bragança, oraz jego żony Adelajdy, córki Konstantyna, księcia następcy zu Löwenstein-Wertheim-Rosenberg. Urodziła się 13 lipca 1861 w zamku Bronnbach koło Wertheim i na chrzcie otrzymała imiona MARIA ANNA DO CARMO HENRYK TERESA ADELAJDA JOANNA KAROLINA AGNIESZKA ZOFIA EULALIA LEOPOLDYNA IZABELA BERNARDYNA MICHALINA GABRIELA RAFAELA FRANCISZKA Z ASYŻU I Z PAOLI IGNACJA GONZAGA. 19 marca 1908 została mianowana namiestnikiem-przedstawicielem wielkiego księcia Luksemburga (zaprzy-

siężona 2.04.1908), a 13 listopada 1908 objęła regencję w imieniu chorego męża (zaprzysiężona jako wielka księżna-regentka 19.11.1908 w zamku Hohenburg koło Lenggries). Urząd regentki sprawowała po raz kolejny od śmierci Wilhelma IV 25 lutego 1912 do osiągnięcia przez najstarszą córkę dojrzałości konstytucyjnej, co miało miejsce w dniu 14 czerwca tego roku. Zmarła 31 lipca 1942 w Nowym Jorku, skąd jej ciało przewieziono do miasta Luksemburg i złożono u boku córki w krypcie katedry Notre-Dame.

Córki Wilhelma IV (1–6):

1 MARIA ADELAJDA | s. 159

2 SZARLOTTA | s. 161

3 H I L D A ZOFIA MARIA ADELAJDA WILHELMINA. Urodziła się 15 lutego 1897 w zamku Berg w Colmar-Berg. Od akcesji starszej siostry Szarлотty na tron luksemburski 10 stycznia 1919 do narodzin jej najstarszego syna Jana 5 stycznia 1921 była przypuszczalną następczynią tronu Luksemburga. 19 października 1930 w zamku Berg poślubiła A d o l f a Jana Marię Franciszka Józefa Huberta Agapita, 10. księcia von Schwarzenberg, książęcego hrabiego in Kleggau, hrabiego von Sulz i księcia von Krummau (1938) (ur. Frauenberg 18.08.1890, zm. Bordighera 27.02.1950), syna Jana, 9. księcia von Schwarzenberg etc., oraz jego żony Teresy, córki Karola, 4. księcia von Trauttmansdorff-Weinsberg. Małżeństwo to pozostało bezdzietne. Hilda zmarła 10 września 1979 w zamku Berg w Colmar-Berg.

4 A N T O N I A ROBERTA ZOFIA WILHELMINA. Urodziła się 7 października 1899 w zamku Hohenburg koło Lenggries w Bawarii. Jej mężem został 6 kwietnia 1921 w zamku Hohenburg (ślub cywilny) i następnego dnia w Lenggries (ślub kościelny) R u p r e c h t Maria Luitpold Ferdynand, książę bawarski, następca tronu Bawarii (1913), głowa Bawarskiej Rodziny Królewskiej (1921), jakobicki pretendent do tronu Wielkiej Brytanii (pod imieniem Roberta I w Anglii i Irlandii oraz jako Robert IV w Szkocji) (ur. Monachium 18.05.1869, zm. zamek Leutstetten 2.08.1955), syn Ludwika III, króla Bawarii z dynastii Wittelsbachów, i jego żony Marii Teresy, córki Ferdynanda, arcyksięcia austriackiego i księcia modeńskiego. Ruprecht był uprzednio

żonaty z Marią Gabrielą (zm. 1912), córką Karola Teodora, księcia w Bawarii, z którą miał potomstwo; z Antonią dochował się sześciorga dzieci. Jesienią 1944 księżna Antonia, przebywająca wraz z dziećmi na Węgrzech, została aresztowana przez armię niemiecką i deportowana w głąb Niemiec; więziono ją następnie w obozach koncentracyjnych w Sachsenhausen, Oranienburgu i Dachau. W 1945 odzyskała wolność, lecz, załamana przeżyciami wojennymi, 31 lipca 1954 w szwajcarskim Lenzerheide odebrała sobie życie. Znalazła spoczynek w kościele Santa Maria in Navicella w Rzymie.

- 5 **ELŻBIETA MARIA WILHELMINA.** Urodziła się 7 marca 1901 w zamku Berg w Colmar-Berg, a 14 listopada 1922 w zamku Hohenburg koło Lenggries poślubiła **Ludwika Filipa Marię Fryderyka Józefa Maksymiliana Antoniusza Ignacjusza Lamoralą**, księcia von Thurn und Taxis (ur. Regensburg 2.02.1901, zm. zamek Nideraichbach 22.04.1933), syna Albrechta (Alberta), księcia von Thurn und Taxis, i jego żony Małgorzaty, córki Józefa, arcyksięcia austriackiego i palatyna Węgier; mieli dwoje dzieci. Elżbieta zmarła 2 sierpnia 1950 w zamku Hohenburg koło Lenggries i została pochowana w klasztorze św. Emmerama (zwanym także zamkiem Thurn und Taxis i zamkiem św. Emmerama) w Regensburgu.
- 6 **ZOFIA KAROLINA MARIA WILHELMINA.** Urodziła się 14 lutego 1902 w zamku Berg w Colmar-Berg, a 12 kwietnia 1921 w zamku Hohenburg koło Lenggries poślubiła **Ernesta Henryka Ferdynanda Franciszka Józefa Ottona Marię Melchiadesa**, księcia saskiego (ur. Drezno 9.12.1896, zm. Neckerhausen 14.06.1971), syna Fryderyka Augusta III, króla Saksonii, potomka albertyńskiej linii dynastii Wettynów, oraz jego żony Ludwiki, córki Ferdynanda IV, wielkiego księcia Toskanii; dochowali się trojga dzieci. Zofia zmarła na skutek choroby płuc 24 maja 1941 w Monachium i została pochowana w Nowej Krypcie katolickiego kościoła dworskiego w Dreźnie. Owdowiały Ernest Henryk zawarł morganatyczne małżeństwo z Virginią Dulon.

MARIA ADELAJDA

Wielka księżna Luksemburga
1912-1919

Ojciec: WILHELM IV | s. 155

Matka: MARIA ANNA PORTUGALSKA | s. 156

Siostry: BIOGR. WILHELMA IV

*

Urodziła się 14 czerwca 1894 w zamku Berg w Colmar-Berg i na chrzcie otrzymała imiona MARIA ADELAJDA TERESA HILDA ANTONIA WILHELMINA. 10 lipca 1907 proklamowano ją następczynią tronu Luksemburga, a 25 lutego 1908 została kreowana wielką księżną dziedziczką (erbgroßherzogin) Luksemburga i tytularną księżną dziedziczką (erbprinzessin) von Nassau. Po śmierci ojca 25 lutego 1912 została wielką księżną Luksemburga oraz tytularną księżną von Nassau; zaprzysiężenie Marii Adelajdy miało miejsce 18 czerwca 1912 w Parlamencie w Luksemburgu. 10 stycznia 1919 w zamku Berg w Colmar-Berg zrzekła się tronu na rzecz młodszej siostry; 14 stycznia 1919 w luksemburskim Parlamencie oficjalnie abdykowała, po czym wyjechała do Włoch. 14 września 1920 wstąpiła do klasztoru karmelitanek w Modenie, lecz z uwagi na słabe zdrowie wkrótce przeniosła się do zgromadzenia Sióstrzyczek Biednych w Rzymie, przyjmując zakonne imię siostry MARI OD UBOGICH. Zmarła 24 stycznia 1924 w rodzowym zamku Hohenburg nieopodal Lenggries w Bawarii i spoczęła w krypcie katedry Notre-Dame w Luksemburgu.

SZARLOTTA

Wielka księżna Luksemburga
1919-1964

Ojciec: WILHELM IV | s. 155

Matka: MARIA ANNA PORTUGALSKA | s. 156

Siostry: BIOGR. WILHELMA IV

*

Urodzona 23 stycznia 1896 w zamku Berg w Colmar-Berg, na chrzcie otrzymała imiona SZARLOTTA ADELGUNDA ELŻBIETA MARIA WILHELMINA. Po akcesji starszej siostry 25 lutego 1912 została przypuszczalną następczynią tronu, na który wstąpiła po abdykacji Marii Adelajdy 10 stycznia 1919. Uroczystość zaprzysiężenia Szarлотty miała miejsce 15 stycznia 1919 w zamku Berg.

12 listopada 1964 w wielkksiążęcym pałacu w Luksemburgu abdykowała na rzecz starszego syna. Zmarła na raka 9 lipca 1985 w zamku Fischbach i spoczęła u boku małżonka w krypcie katedry Notre-Dame w Luksemburgu.

Małżonek Szarлотty:

Poślubiony 6 listopada 1919 w Luksemburgu:

FELIKS BOURBON-PARMA (DE BOURBON DE PARME)

Był jej bratem ciotecznym, synem Roberta I, księcia Parmy i Piacenzy z dynastii Burbonów (Bourbon-Parma, de Bourbon de Parme), i jego żony Marii Antonii, infantki portugalskiej, rodzonej siostry matki Szarлотty. Urodził się 28 września 1893 w Schwarzau am Steinfelde w Austrii i na chrzcie otrzymał imiona FELIKS MARIA WINCENTY. Od młodości służył w austro-węgierskiej armii, gdzie osiągnął stopień kapitana austriackiego pułku dragonów, został jednak zdymisjonowany po obaleniu monarchii w 1918. W przeddzień zaślubin (5.11.1919) został kreowany księciem Luksemburga. W 1920 otrzymał stopień pułkownika Ochotniczej Kompanii Luksemburskiej, a w 1945 został pułkownikiem nowo powstałej armii luksemburskiej wraz z nominacją na stanowisko

jej generalnego inspektora. Z uwagi na chorobę w 1967 złożył pełnione funkcje cywilne i wojskowe. Zmarł 8 kwietnia 1970 w zamku Fischbach i spoczął w luksemburskiej katedrze Notre-Dame.

Potomstwo Szarlotty (1–6):

Przysługiwały mu tytuły książąt/księżniczek Luksemburga, książąt/księżniczek de Bourbon de Parme.

1 JAN | s. 167

2 E L Ź B I E T A HILDA ZYTA MARIA ANNA ANTONIA FRYDERYKA WILHELMINA LUDWIKA. Urodziła się 22 grudnia 1922 w zamku Berg w Colmar-Berg. 9 maja 1956 w Luksemburgu wyszła za mąż za F r a n c i s z k a Ferdynanda Fryderyka Ernesta Józefa Karola Leopolda Maurycego Huberta Marię von Hohenberg, 2. księcia von Hohenberg (1962) (ur. zamek Artstetten 13.09.1927, zm. Ried in der Riedmark 15.08.1977), syna Maksymiliana, 1. księcia von Hohenberg (morganatycznego syna arcyksięcia Franciszka Ferdynanda, następcy tronu Austro-Węgier), i jego żony Elżbiety, córki Maksymiliana, hrabiego von Waldburg zu Wolfegg und Waldsee; mieli dwie córki. Zgodnie z dekretem wielkiego księcia Jana z 28 lipca 1986 Elżbieta zaprzestała posługiwania się tytułem księżnej de Bourbon de Parme. Zmarła w wyniku udaru 22 listopada 2011 w zamku Fischbach. Po kremacji jej prochy złożono u boku małżonka w kryptach Hohenbergów w zamku Artstetten.

3 M A R I A A D E L A J D A LUDWIKA TERESA WILHELMINA. Urodziła się 21 maja 1924 na zamku Berg w Colmar-Berg. Jej mężem został poślubiony 10 kwietnia 1958 w pałacu wielkoksiążęcym w Luksemburgu (ślub cywilny) i tego samego dnia w katedrze Notre-Dame także Maria K a r o l J ó z e f Erdman Jakub Edwin Łazarz Andrzej Alojzy, hrabia Henckel von Donnersmarck (ur. Romolkwitz, obecnie Ramultowice 7.11.1928, zm. Sliema, Malta 16.04.2008), syn Łazarza, hrabiego Henckel von Donnersmarck, i jego żony Franciszki, córki Jana, hrabiego (Graf und Edler Herr) von und zu Eltz genannt Faust von Stromberg; dochowali się czworga dzieci. Zgodnie z dekretem wielkiego księcia Jana z 28 lipca 1986 Maria Adelajda zrezygnowała z posługiwania się tytułem księżnej de Bourbon de

Parme. Zmarła 28 lutego 2007 w zamku Fischbach i spoczęła na rodzinnym cmentarzu w Wolfsbergu, zaś wdowiec jeszcze w tym samym roku ożenił się z Klarą Reginą Barclay-Hoess.

- 4 M A R I A G A B R I E L A ADELGUNDA WILHELMINA LUDWIKA. Urodziła się 2 sierpnia 1925 w zamku Berg w Colmar-Berg, gdzie 6 listopada 1951 poślubiła K n u t a Jana Ludwika, hrabiego Holstein-Ledreborg til Ledreborg (ur. zamek Ledreborg 2.10.1919, zm. 25.06.2001), syna Józefa, 6. hrabiego Holstein-Ledreborg til Ledreborg, i jego żony Ludwiki Krystyny, hrabianki Hamilton. Z ich małżeństwa przyszło na świat liczne potomstwo. Na mocy dekretu wielkiego księcia Jana z 28 lipca 1986 Maria Gabriela zaprzestała posługiwania się tytułem księżnej de Bourbon de Parme.

- 5 K A R O L FRYDERYK LUDWIK WILHELM MARIA. Na świat przyszedł 7 sierpnia 1927 w zamku Berg w Colmar-Berg. Był pułkownikiem armii luksemburskiej, od 1969 zasiadał także w Radzie Stanu. Zmarł na atak serca 26 lipca 1977 w rezydencji Villa Reale d'Imbarcati pod Florencją i został pochowany w krypcie katedry Notre-Dame w Luksemburgu.

Jego żoną została 1 marca 1967 w kościele pw. św. Edwarda w Sutton Park w Guildford:

J O A N N A DOUGLAS, córka Clarence'a Douglasa Dillona, ambasadora Stanów Zjednoczonych we Francji, i jego żony Filidy Chess Ellsworth. Urodziła się 31 stycznia 1935 r. w Nowym Jorku, a 1 sierpnia 1953 w Paryżu poślubiła Jakuba Brady'ego Moseleya (ur. Nowy Jork 22.05.1931, zm. Boston 9.04.1998), syna Fryderyka S. Moseleya Juniora i Jane H. Brady; małżeństwo to zakończył rozwód, orzeczony 12 grudnia 1955, a 22 czerwca 1963 zostało ono unieważnione przez Trybunał Papieski w Rzymie. 3 sierpnia 1978 w Isleboro (hrabstwo Maine, USA) owdowiała księżna wyszła za mąż po raz trzeci, za F i l i p a Franciszka Armanda Marię, 7. księcia de Mouchy (zm. 2011).

Potomstwo Karola (A–B):

- A S Z A R L O T T A FILIDA ANNA JOELLE MARIA. Urodziła się 15 września 1967 w Nowym Jorku. Zgodnie z dekretem wielkiego księcia Jana z 28 lipca 1986 zaprzestała posługiwania

się tytułem księżnej de Bourbon de Parme. Jej mężem został 26 czerwca 1993 w Mouchy-le-Chatel (ślub cywilny) i 18 września tego roku w Saint-Remy-en-Provence (ślub kościelny) Marek Wiktor Cunningham (ur. Harrogate, Yorkshire 24. 09.1965), syn Wiktora Cunninghama i jego żony Karen Armitage; mają troje dzieci.

B ROBERT LUDWIK FRANCISZEK MARIA. Urodził się 22 sierpnia 1968 w zamku Fischbach. Zgodnie z dekretem wielkiego księcia Jana z 28 lipca 1986 zrezygnował z tytułu księcia de Bourbon de Parme.

29 stycznia 1994 w Bostonie poślubił (bez zgody wielkiego księcia Luksemburga) JULIĘ ELŻBIETĘ HOUSTON ONGARO, córkę Teodora Ongaro i jego żony Katarzyny Houston. Urodziła się 9 czerwca 1966 w Louisville w stanie Kentucky. Zgodnie z dekretem wielkiego księcia Jana z 21 września 1995 przysługiwał jej tytuł hrabiny de Nassau, a dekret wielkiego księcia Henryka z 27 listopada 2004 przyznał jej tytuł księżnej de Nassau.

Potomstwo Roberta (I–III) (wykluczone z sukcesji):

- I SZARLOTTA JUSTYNA DE NASSAU. Urodziła się 24 marca 1995 w Bostonie przed ślubem rodziców. Na mocy dekretu wielkiego księcia Jana z dnia 21 września 1995 uzyskała tytuł hrabiny de Nassau, zaś dekret wielkiego księcia Henryka z dnia 27 listopada 2004 przyznał jej osobisty tytuł księżnej de Nassau.
- II ALEKSANDER TEODOR KAROL MARIA DE NASSAU. Urodził się 18 kwietnia 1997 w Puyricard (Aix-en-Provence). Na mocy dekretu wielkiego księcia Jana z września 1995 od urodzenia przysługiwał mu tytuł hrabiego de Nassau, a dekretem wielkiego księcia Henryka z 27 listopada 2004 uzyskał osobisty tytuł księcia de Nassau.
- III FRYDERYK HENRYK DOUGLAS MARIA DE NASSAU. Urodził się 18 marca 2002 w Aix-en-Provence. Zgodnie z dekretem wielkiego księcia Jana z dnia 21 września 1995 od urodzenia przysługiwał mu tytuł hrabiego de Nassau, a na mocy dekretu wielkiego księcia Henryka z 27 listopada 2004 otrzymał osobisty tytuł księcia Nassau.

- 6 A L I C J A M A R I A A N N A A N T O N I N A S Z A R L O T T A G A B R I E L A. Urodziła się 24 sierpnia 1929 w zamku Berg w Colmar-Berg, a 17 sierpnia 1950 w Luksemburgu poślubiła ona A n t o n i e g o Marię Joachima Lamoralą de Ligne, 13. księcia de Ligne, d’Amblise i d’Epinoy (1985) (ur. Bruksela 8.03.1925, zm. zamek Beloeil 21.08.2005), syna Eugeniusza de Ligne, 11. księcia de Ligne, i jego żony Filipiny, córki Franciszka Józefa de Noailles, księcia de Foix; dochowali się licznych dzieci. Zgodnie z dekretem wielkiego księcia Jana z 28 lipca 1986 Alicja zaprzestała posługiwania się tytułem księżnej de Bourbon de Parme.

JAN

Wielki książę Luksemburga
1964-2000

Ojciec: FELIKS DE BOURBON DE PARME | BIOGR. SZARLOTTY, s. 162

Matka: WIELKA KSIĘŻNA SZARLOTTA | s. 161

Siostry: BIOGR. SZARLOTTY

*

Urodził się 5 stycznia 1921 w zamku Berg w Colmar-Berg i na chrzcie otrzymał imiona JAN BENEDYKT WILHELM ROBERT ANTONI LUDWIK MARIA ADOLF MARC D'AVIANO. Od narodzin był księciem dziedzicem Luksemburga, 5 stycznia 1939 został kreowany wielkim księciem dziedzicem Luksemburga oraz (tytularnym) księciem dziedzicem Nassau. W latach 1951–61 zasiadał w luksemburskiej Radzie Stanu, natomiast 28 kwietnia 1961 wielka księżna Szarlotta wyznaczyła go swym namiestnikiem-przedstawicielem (zaprzyśiężony 4 maja 1961 w gmachu Parlamentu w Luksemburgu). Po abdykacji matki 12 listopada 1964 został wielkim księciem Luksemburga i (tytularnym) księciem von (de) Nassau, a także generałem armii luksemburskiej.

7 października 2000 w wielkoksiążęcym pałacu w Luksemburgu abdykował na rzecz najstarszego syna Henryka.

Małżonka wielkiego księcia Jana:

Poślubiona 9 kwietnia 1953 w pałacu wielkoksiążęcym w Luksemburgu (ślub cywilny) i tego samego dnia w katedrze Notre-Dame tamże:

JÓZEFINA SZARLOTTA BELGIJSKA

Była córką Leopolda III, króla Belgii (zob. Rozdział IV). Urodziła się 11 października 1927 w pałacu Bellevue w przy Paleis Plein 7 w Brukseli i na chrzcie otrzymała imiona JÓZEFINA SZARLOTTA INGEBORGA ELŻBIETA MARIA JÓZEFA MAŁGORZATA ASTRYDA. Od 1969 przewodniczyła Luksemburskiemu Czerwonemu Krzyżowi. Zmarła 10 stycznia 2005 w zamku Fischbach i spoczęła w rodowej ne-

kropolii wielkich książąt Luksemburga w katedrze Notre-Dame w Luksemburgu.

Potomstwo wielkiego księcia Jana (1–5):

1 **MARIA ASTRYDA SZARLOTTA LEOPOLDYNA WILHELMINA INGEBORGA ANTONINA ELŻBIETA ANNA ALBERTA.** Urodziła się 17 lutego 1954 w zamku Betzdorf we wschodnim Luksemburgu. Jej mężem został dnia 6 lutego 1982 w wielkoksiążęcym pałacu w Luksemburgu (ślub cywilny) i tego samego dnia w katedrze Notre-Dame w Luksemburgu **Karol Chryścian Maria Anna Rudolf Antoni Marcus d’Aviano**, arcyksiążę austriacki, w 1983 zaliczony w poczet belgijskiej szlachty wraz z tytułem księcia de Habsburg-Lorraine (ur. zamek Beloeil 26.08.1954), syn Karola Ludwika, arcyksięcia austriackiego z dynastii habsbursko-lotaryńskiej (jednego z synów cesarza Karola I), oraz jego żony Jolanty, córki Eugeniusza, 11. księcia de Ligne, d’Amblise i d’Epinoy; dochowali się pięciorga dzieci. Na mocy dekretu ojca z 28 lipca 1986 Maria Astryda zrezygnowała z tytułu księżnej de Bourbon de Parme.

2 **HENRYK** | s. 172

3 **JAN FELIKS MARIA WILHELM.** Urodził się 15 maja 1957 w zamku Betzdorf. W 1979 uzyskał promocję na kapitana luksemburskich sił zbrojnych. Zgodnie z dekretem ojca z dnia 28 lipca 1986 zaprzestał posługiwania się tytułem księcia de Bourbon de Parme. 26 września 1986 zrzekł się praw dynastycznych do wielkiego księstwa w imieniu swoim i swoich potomków.

Małżonki Jana:

1. Poślubiona 27 maja 1987 w kościele Saint-Philippe-du-Rolue w Paryżu (bez zgody wielkiego księcia Luksemburga):

HELENA ZUZANNA VESTUR, córka Franciszka Filipa Vestur i jego żony Celine Ernestyny Buisson. Urodziła się 31 maja 1958 w Saint-Germain-en-Laye na przedmieściach Paryża. Na mocy dekretu wielkiego księcia Jana z 21 września 1995 otrzymała tytuł hrabiny de Nassau; rozwiedli się 2004.

2. Poślubiona 18 marca 2009 w Roermond (ślub cywilny):

DIANA MARIA AMELIA HERMENEGILDA DE GUERRE, córka Kladiusza Gastona de Guerre i jego żony Eugenie, córki Hermana,

hrabiego Wolff-Metternich, pana Hillenraad, Swalmen, Asselt i Schackum. Urodziła się 13 lipca 1962 w Düsseldorfie. Na mocy dekretu wielkiego księcia Henryka z 27 listopada 2004 przysługuje jej tytuł księżnej de Nassau.

Dzieci z pierwszego małżeństwa (A–D) (wykluczone z sukcesji):

Książęta/księżniczki de Nassau

- A **MARIA GABRIELA CECYLIA SZARLOTTA ZOFIA DE NASSAU**. Urodziła się 8 września 1986 w Paryżu, przed ślubem rodziców. Na mocy dekretu wielkiego księcia Jana z 21 września 1995 uzyskała tytuł hrabiny de Nassau, a dekret wielkiego księcia Henryka z 27 listopada 2004 przyznał jej osobisty tytuł księżnej de Nassau. 15 maja 2017 w Luksemburgu (ślub cywilny) i 2 września tego roku w Marbella (Hiszpania) (ślub kościelny) poślubiła **Antonia z a Benedykta Klemensa Douglasa Emenuela Willmsa** (ur. 1988), z którym ma potomstwo.
- B **KONSTANTYN JAN FILIP MARIA ALBERT MARC D’AVIANO DE NASSAU**. Urodził się 22 lipca 1988 w Paryżu. Zgodnie z dekretem wielkiego księcia Jana z 21 września 1995 uzyskał tytuł hrabiego de Nassau, a na mocy dekretu wielkiego księcia Henryka z 27 listopada 2004 otrzymał osobisty tytuł księcia de Nassau.
- Syn naturalny:
- FELIKS DE NASSAU** (ur. 04.2018).
- C **WACŁAW FRANCISZEK BALDWIN LEOPOLD JURAJ MARIA MARC D’AVIANO DE NASSAU**. Urodził się 17 listopada 1990 w Paryżu. Zgodnie z dekretem wielkiego księcia Jana z 21 września 1995 otrzymał tytuł hrabiego de Nassau, zaś na mocy dekretu wielkiego księcia Henryka z 27 listopada 2004 uzyskał osobisty tytuł księcia de Nassau.
- D **KAROL JAN FELIKS JULIAN MARC D’AVIANO DE NASSAU**. Urodził się 15 sierpnia 1992 w Paryżu. Zgodnie z dekretem wielkiego księcia Jana z 21 września 1995 otrzymał tytuł de hrabiego Nassau, zaś na mocy dekretu wielkiego księcia Henryka z 27 listopada 2004 uzyskał osobisty tytuł księcia de Nassau.
- 4 **MAŁGORZATA ANTONIA MARIA FELICYTA**. Urodziła się 15 maja 1957 w zamku Betzdorf. Jej mężem został 20 marca 1982 w pałacu wielkoksiążęcym w Luksemburgu (ślub cywilny) oraz tego samego dnia w luksemburskiej katedrze Notre-Dame **Mikołaj Ferdynand Maria Józef Rafael, książę von und zu**

Liechtenstein, ambasador Liechtensteinu w Brukseli i przy Stolicy Piotrowej (ur. Zurych 24.10.1947), młodszy syn Franciszka Józefa II, 14. księcia z Liechtensteinu i na Liechtensteinie (von und zu Liechtenstein), oraz jego żony Georginy, córki Zdenka (Sydoniusza), hrabiego von Wilczek; mają czworo dzieci. Zgodnie z dekretem wielkiego księcia Jana z 28 lipca 1986 Małgorzata zrezygnowała z posługiwania się tytułem księżnej de Bourbon de Parme.

- 5 WILHELM MARIA LUDWIK CHRYSYAN. Urodził się 1 maja 1963 w zamku Betzdorf we wschodnim Luksemburgu. Na mocy dekretu wielkiego księcia Janaz 28 lipca 1986 zaprzestał posługiwania się tytułem księcia de Bourbon de Parme.

Jego żoną została poślubiona 24 września 1994 w Sélestat (ślub cywilny) i tego dnia w katedrze św. Ludwika w Wersalu pod Paryżem:

SYBILLA SANDRA WEILLER, córka Paula-Annika Weillera oraz jego żony Olimpij, córki Aleksandra Torlonia 5. księcia di Civitella Cesi. Urodziła się 12 czerwca 1968 w Neuilly-sur-Seine. Od zaślubin przysługuje jej tytuł księżnej Luksemburga.

Potomstwo Wilhelma (A–D):

Księżęta/księżniczki de Nassau

A PAWEŁ LUDWIK JAN MARIA WILHELM DE NASSAU. Na świat przyszedł 4 marca 1998 w szpitalu położniczym Maternité Grande Duchesse Charlotte w Luksemburgu.

B LEOPOLD WILHELM MARIA JÓZEF DE NASSAU. Bliźniak Szarlotty; urodził się 2 maja 2000 w luksemburskim szpitalu położniczym Maternité Grande Duchesse Charlotte.

C SZARLOTTA WILHELMINA MARIA DA GLORIA DE NASSAU. Bliźniaczka Leopolda; urodziła się 2 maja 2000 w szpitalu położniczym Maternité Grande Duchesse Charlotte w Luksemburgu.

D JAN ANDRZEJ WILHELM MARIA GABRIEL MARC D'AVIANO DE NASSAU. Urodził się 13 lipca 2004 w Luksemburgu.

HENRYK

Wielki książę Luksemburga
od 2000

Ojciec: JAN | s. 167

Matka: JÓZEFINA SZARLOTTA BELGIJSKA | s. 168

Siostry: BIOGR. JANA

*

Urodził się 16 kwietnia 1955 w zamku Betzdorf i na chrzcie otrzymał imiona HENRYK ALBERT GABRIEL FELIKS MARIA WILHELM. Po wstąpieniu ojca na tron 12 listopada 1964 został księciem dziedzicem Luksemburga, a 19 kwietnia 1973 otrzymał tytuł wielkiego księcia dziedzica Luksemburga oraz księcia dziedzica de Nassau. Od 1978 sprawował funkcję przewodniczącego Komitetu Rozwoju Gospodarczego Luksemburga, a od 1980 zasiadał w Radzie Stanu. Zgodnie z dekretem wielkiego księcia Jana z 28 lipca 1986 zrezygnował z posługiwania się tytułem księcia de Bourbon de Parme, przysługującego legalnym potomkom księcia Feliksa (zob. biogr. wielkiej księżnej Szarloty) urodzonym przed tą datą. Dnia 2 marca 1998 ojciec mianował go swoim namiestnikiem-przedstawicielem, zaś 7 października 2000 abdykował na jego rzecz. Ceremonia zaprzysiężenia Henryka miała miejsce tego samego dnia w gmachu Parlamentu w Luksemburgu. Jednocześnie Henryk, dotąd kapitan luksemburskich sił zbrojnych, uzyskał promocję do stopnia generała.

Małżonka Henryka:

Poślubiona dnia 14 lutego 1981 w wielkksiążęcym pałacu w Luksemburgu (ślub cywilny) i w tym samym dniu w katedrze Notre-Dame tamże:

MARIA TERESA MESTRE Y ALVAREZ

Jest córką Józefa Antoniego Mestre y Alvarez i jego żony Marii Teresy Batiste y Falla de Mestre. Urodziła się 22 marca 1956 w Marianao w Hawanie.

Potomstwo Henryka (1–6):

- 1 WILHELM JAN JÓZEF MARIA. Urodził się on 11 listopada 1981 w szpitalu położniczym Maternité Grande Duchesse Charlotte w Luksemburgu. Zgodnie z dekretem wielkiego księcia Jana z 28 lipca 1986 zaprzestał posługiwania się tytułem księcia de Bourbon de Parme. Po akcesji ojca 7 października 2000 został księciem dziedzicem Luksemburga, a 18 grudnia 2000 został kreowany wielkim księciem dziedzicem Luksemburga, księciem dziedzicem de Nassau, księciem de Bourbon de Parme. Żoną Wilhelma została poślubiona w trakcie ceremonii cywilnej 19 października 2012 w Ratuszu Miejskim w Luksemburgu oraz podczas ceremonii kościelnej, która odbyła się dnia następnego w katedrze Notre-Dame tamże:

STEFANIA MARIA KLAUDYNA KRYSZYNA DE LANNOY, najmłodsza spośród ośmiorga dzieci Filipa, hrabiego de Lannoy, oraz jego żony Alicji, córki Harolda della Faille de Leverghem. Urodziła się 18 lutego 1984 w Ronse (Renaix) w Belgii i od dnia ślubu kościelnego przysługują jej tytuły wielkiej księżnej dziedziczki Luksemburga, księżnej dziedziczki de Nassau, księżnej de Bourbon de Parme.

- 2 FELIKS LEOPOLD MARIA WILHELM. Urodził się 3 czerwca 1984 w szpitalu położniczym Maternité Grande Duchesse Charlotte w Luksemburgu. Na mocy dekretu Jana z 28 lipca 1986 zaprzestał posługiwania się tytułem księcia de Bourbon de Parme.

Żoną Feliksa została 17 września 2013 w Königstein im Taunus (ślub cywilny) i 21 września tego roku w bazylice św. Marii Magdaleny w Saint-Maximin-la-Sainte-Baume:

KLARA LADEMACHER. Jest córką Hartmuta Lademachera i jego żony Gabrieli. Na świat przyszła 21 marca 1985 w Filderstadt. Po ślubie, zgodnie z dekretem wielkiego księcia Henryka z 18 czerwca 2012, uzyskała tytuł księżnej luksemburskiej.

Dzieci Feliksa (A–B):

Księżęta/księżniczki de Nassau

- A AMALIA GABRIELA MARIA TERESA DE NASSAU. Urodziła się 15 czerwca 2014 w szpitalu położniczym Maternité Grande Duchesse Charlotte w Luksemburgu.

B LIAM HENRYK HARTMUT DE NASSAU. Na świat przyszedł 28 listopada 2016 w Beaulieu General Clinic w Genewie.

- 3 L U D W I K K S A W E R Y M A R I A W I L H E L M. Urodził się 3 sierpnia 1986 w szpitalu położniczym Maternité Grande Duchesse Charlotte w Luksemburgu. 22 sierpnia 2006 zrzekł się praw sukcesyjnych do wielkiego księstwa w imieniu swoim oraz swoich potomków.

Jego żoną została 29 września 2006 w wielkksiążęcym pałacu w Luksemburgu (ślub cywilny) i tego samego dnia w kościele w Gilsdorf:

TERESA (TESSY) ANTONY, córka Franciszka Antony i jego żony Reginy Anny Heidemann. Urodziła się 28 października 1985 w Luksemburgu. Na mocy dekretu wielkiego księcia Henryka z 23 czerwca 2009 uzyskała tytuł księżnej Luksemburga, księżnej de Bourbon de Parme. 18 stycznia 2017 ogłoszono separację pary książęcej.

Synowie Ludwika (A–B) (wykluczeni z sukcesji):

Księżęta/księżniczki de Nassau

- A G A B R I E L M I C H A Ł L U D W I K R O N N Y D E N A S S A U. Urodził się 12 marca 2006 r. w Clinic des Grangettes w Genewie. Na mocy dekretu wielkiego księcia Henryka z 23 czerwca 2009 uzyskał tytuł księcia de Nassau.
- B N O A H W I L H E L M D E N A S S A U. Urodził się 21 września 2007 w szpitalu Maternité Grande Duchesse Charlotte w Luksemburgu. Na mocy dekretu wielkiego księcia Henryka z 23 czerwca 2009 uzyskał tytuł księcia de Nassau.
- 4 A L E K S A N D R A J Ó Z E F I N A T E R E S A S Z A R L O T T A M A R I A W I L H E L M I N A. Urodziła się 16 lutego 1991 w szpitalu położniczym Maternité Grande Duchesse Charlotte w Luksemburgu.
- 5 S E B A S T I A N H E N R Y K M A R I A W I L H E L M. Urodził się 16 kwietnia 1992 w szpitalu położniczym Maternité Grande Duchesse Charlotte w Luksemburgu.

KOLEJNOŚĆ SUKCESJI TRONU WIELKIEGO KSIĘSTWA LUKSEMBURGA:

- 1 WILHELM, wielki książę dziedzic (ur. 1981), syn wielkiego księcia Henryka;
- 2 FELIKS (ur. 1984), syn wielkiego księcia Henryka;
- 3 AMALIA DE NASSAU (ur. 2014), córka Feliksa;
- 4 LIAM DE NASSAU (ur. 2016), syn Feliksa;
- 5 ALEKSANDRA (ur. 1991), córka wielkiego księcia Henryka;
- 6 SEBASTIAN (ur. 1992), syn wielkiego księcia Henryka;
- 7 WILHELM (ur. 1963), syn wielkiego księcia Jana;
- 8 PAWEŁ LUDWIK DE NASSAU (ur. 1998), syn Wilhelma;
- 9 LEOPOLD DE NASSAU (ur. 2000), syn Wilhelma;
- 10 JAN ANDRZEJ DE NASSAU (ur. 2004), syn Wilhelma.

